

Mycoplasma bovis tuli pyytämättä ja yllättäen

Poikkeuksellisen hankala nautojen hengitystie- ja utaretulehdusbakteeri *Mycoplasma bovis* löytyi Suomesta ensimmäistä kertaa vuoden 2012 lopulla. Sen jälkeen se on levinnyt noin 60 nautatilalle.

Taudin alkuperä ja leviämistapa Suomeen on jäänyt arvoituksiksi. Todennäköistä on, ettei asia selviä koskaan, sillä bakteeri voi levitä monella eri tavalla. Bakteeri on myös äärimmäisen hankala torjuttava, sillä sen tappaa ainoastaan kuivuus ja korkea lämpötila. Tällaisia olosuhteita on vaikea luoda karjarakennukseen.

Valitettavasti *M. bovis* jäänee pysyväksi ilmiöksi Suomeen, sillä bakteeri osaa myös piileksiä tehokkaasti eli se voi olla myös piilevänä karjassa tai yksittäisessä eläimessä.

M. bovis on ilmestynyt täysin yllättäen karjoihin eri puolilla Suomea ja kotieläintuottajien keskuudessa on ihmetelty, miten tauti voi tulla lähes suljettuun yksikköön.

Reittejä on luonnollisesti monia ja kaikkein suurin riski on ihminen itse eli bakteeri voi kulkeutua navettaan ihmisen ja ihmisen toimien mukana.

Kansainvälisissä tutkimuksissa siementä (spermaa) ja alkioita ei ole pidetty merkittävänä tautiriskinä, mutta Suomessa näyttää siltä, että tauti on voinut tulla ainakin osalle tiloista sperman mukana. Vaikka aukoton tieteellinen näyttö vielä puuttuu, niin KVMETin saamien tietojen mukaan ainakin kolmessa karjassa ensimmäinen *Mycoplasma bovis*-löytö on tehty lehmästä, joka on siennetty spermalla, joka on Eviran tutkimuksissa todettu *M. bovis*in saastuttamaksi.

Suomessa tuontisiemenen osuudesta ei ole varmaa tietoa, koska alan toimijat eivät paljasta tarkkoja myyntimääriä ja osuuksia. Faba/Viking Genetics on kuitenkin ainoa toimija, jolla on kotimaista siementä. Kaikkien muiden alan toimijoiden siemen on tuontitavaraa.

*M. bovis*in tutkiminen jokaisesta siemenannoksesta on käytännössä mahdotonta, joten riskiä on mahdotonta poistaa kokonaan. Selvää on, että ostoläimet

ja ihmiset ovat bakteerin leviämisen kannalta ylivoimaisesti suurin riski.

M. bovis on hankala myös siksi, ettei sen varalta voi hankkia vakuutusta. Kustannukset, tulonmenetykset ja valtava ylimääräinen työ jäävät karjankasvattajan vastuulle.

Jos taudin alkulähde saadaan selville, tilalla on vielä edessään vaikea korvausprosessi. Taudin tilalle tuonut on luonnollisesti korvausvastuussa, mutta näytön saaminen ja korvaussummien määrittely on äärimmäisen hankalaa.

Tuottajajärjestön, viranomaisten, alan toimijoiden ja vakuutusyhtiöiden olisikin syytä pikaisesti selvittää, pystyttäisiinkö *M. bovis*in suhteen samaan toimintaan ja vakuutusmalliin kuin salmonellan kanssa. Yksittäiselle tilalle, joka saa *M. bovis*in pyytämättä ja yllättäen, taakka on kohtuuttoman kova kannettavaksi.

Samaan aikaan nautatilojen pitää olla entistään valppaampia, jotta taudin leviämistä pystytään hidastamaan ja toivon mukaan jopa pysäyttämään.

Mahdollisimman nopea torjuntatyö taudin havitsemisen jälkeen on ensiarvoisen tärkeää, kuten tämän lehden jutussa kerrotaan. *M. bovis* on hankala, muttei mahdoton bakteeri. Muualla maailmassa sen kanssa on opittu elämään ja nyt näyttää siltä, että meidänkin on opittava.

Pentti Törmä

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

- 8** Eläinsuojelulain uudistuksessa vielä monta vaikeaa kohtaa ratkaistavana
- 24** MuuVet, Country Vet ja muut yksityiset täydentävät tuotantoeläinten hoitoa

Nautakarja

- 12** *Mycoplasma bovis* leviää huolestuttavasti nautatiloilla Suomessa
- 19** VikingGenetics kommentoi *Mycoplasma bovis*in leviämistä Suomessa
- 28** Sorkkahoittoon kaivataan ammattilaisten laatua mittaavaa sertifiointijärjestelmää
- 30** FarmTest: Sorkka-alueen ihotulehdus on vaikea hoidettava tanskalaistiloilla
- 38** Poikiminen ei aina onnistu normaalilla tavalla. Silloin on tiedettävä, mitä tehdä.
- 48** Nautatilojen terveydenhuoltorekisteri Naseva täytti 10 vuotta, kehitystyö jatkuu

Sika

- 6** Emakon kestoikä vaikuttaa vahvasti porsastuotannon talouteen
- 20** Kukaan ei tiedä, missä suomalaisissa sikaloissa on MRSA. Ohjeita kaivataan.
- 34** Saksalaistila rakensi yksinkertaisen sikalan hyvinvointituen avulla.
- 44** Pariisin sikatutkimuspäivillä haettiin tieteen keinoin ratkaisuja sika-alan kriisiin

Kolumni

- 18** Maria Tirkkonen: Yhteisvastuullisuus ja kriisirahastot tarpeen
- 23** Yrittäjäkolumni: Vegaani navetassa
- 43** Hyvinvointikolumni: Tilannekatsaus
- 47** Esko Viholainen: Merkityksellisyyskokemus

Vakiopalstat

- 5** Maailman tautitilanne
- 51** Katsaus Euroopan maitoalalle
- 52** Kotieläintuotannosta tutkittua
- 54** Uutisia ja uutuuksia
- 56** Hintaseuranta
- 58** Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Shutterstock/KuLouKu